

Gebiedsanalyse Escamp II

Rustenburg-Oostbroek - Leyenburg - Wateringse Veld

Algemene kenmerken

Escamp is het grootste stadsdeel van Den Haag. Het stadsdeel kent zeven wijken: Moerwijk, Morgenstond, Bouwlust, Vrederust, Leyenburg, Rustenburg-Oostbroek en Wateringse Veld. Ook bevinden zich twee grote groengebieden in het stadsdeel: het Zuiderpark en de Uithof. Moerwijk, Morgenstond, Bouwlust, Vrederust vormen samen “Den Haag Zuid-West”.

Deze vier wijken lijken sterk op elkaar qua opbouw en problematieken. Met middelen die door het rijk beschikbaar zijn gesteld en vrijgemaakt binnen de gemeentelijke begroting, wordt nu volop geïnvesteerd in deze vier wijken. Het is van groot belang, dat deze investeringen in samenhang worden uitgevoerd. Dit ligt dan ook ten grondslag aan de perceelindeling van stadsdeel Escamp. Perceel Escamp I bestaat uit de vier wijken van Den Haag Zuid-West, het tweede perceel bestaat uit de overige drie wijken. Rustenburg-Oostbroek, Leyenburg en Wateringse Veld zijn drie wijken, die onderling sterk van elkaar verschillen in karakter en meer dan 5 kilometer uit elkaar liggen.

Elk van de drie wijken kent eigen uitdagingen. Een aanpak of programma, wat goed werkt in de ene wijk, zal vaak in een andere wijk geen of andere resultaten opleveren.

De meeste mensen in onze wijken hebben betaald werk, overdag ogen de wijken rustig. Wanneer we de bewoners van deze wijken willen bereiken, is inzet in de avonduren of weekenden nodig. Ook het digitaal en op social media communiceren over activiteiten is essentieel. Hierin verwachten we een pro-actieve houding van de welzijnsorganisatie.

Algemene uitvraag:

- Bewoners in buurten of straten, waar het zelf-organiserend vermogen lager is en betrokkenheid (participatie) bij de woon- en leefomgeving aandacht nodig heeft, ondersteunen.
- Bijdragen aan gevoel van (sociale) veiligheid en leefbaarheid in buurten en wijken.
- Versterken en verbinden van bestaande buurt- en bewonersinitiatieven, maar ook het aanjagen van nieuwe bewonersinitiatieven.
- Het stimuleren van het kansrijk opgroeien van jeugd. Hiermee bedoelen wij, dat voor de jongeren in Den Haag Noord-Oost meer kansen geboden worden, maar ook dat deze jongeren beter gebruikmaken van het beschikbare aanbod.
- Jongerenparticipatie en hun zelf-organiserend vermogen stimuleren.
- Duurzame en toekomstgerichte activiteiten (ipv veel losse activiteiten) die aansluiten bij de behoefte en levensfase van de doelgroep om ontwikkeling beter te monitoren.
- Outreachend inzet in buurten die buiten het bereik van het buurthuis liggen
- Ruimere openstellingen gedurende de winterperiode en specifiek rondom de jaarwisseling met aanbod dat breed en zichtbaar wordt gecommuniceerd via meerdere kanalen (crossmedia)

Rustenburg-Oostbroek

Wijkanalyse

Rustenburg-Oostbroek heeft 19.045 inwoners en kenmerkt zich door het hoge aantal volwassenen (38%). De meeste kinderen groeien op in een gemiddelde thuissituatie, maar een deel groeit op in een meer kwetsbare omgeving. Er zijn 9.850 huishoudens in de wijk, waarvan de meeste gemiddeld 1,9 personen per huishouden hebben. Het aandeel koopwoningen in de wijk is 52%, met een gemiddelde woningwaarde van €241.000. Het gemiddelde energielabel in de wijk is laag, waarbij energielabel G het meest voorkomt. De staat van onderhoud van de woningen varieert, met een aanzienlijk aantal woningen dat achterstallig onderhoud vertoont. De culturele samenstelling is divers, met een goede vertegenwoordiging van inwoners met verschillende culturele achtergronden. Ongeveer 50% van de inwoners heeft een niet-Westerse migratieachtergrond. Rustenburg en Oostbroek wordt als een drukke wijk ervaren. Er wonen veel personen op een klein oppervlakte en dat maakt dat de wijk dichtbevolkt is. De ruime meerderheid ervaart dit zo, waarvan ook de ruime meerderheid dit ervaart als een probleem. In Oostbroek-Zuid en Noord wordt het vaker als probleem gezien dan in Rustenburg. Meerdere bewoners geven aan dat ze de wijk achteruit vinden gaan. Ze schrijven dat ze de wijk met de jaren drukker en vervuiler hebben zien worden. De parkeerproblemen nemen toe, de winkelstraten zijn niet meer wat het is geweest, en de wijk is minder sociaal. Er zijn veel huizen waar te veel mensen bij elkaar wonen en er spreken steeds minder mensen Nederland, benoemen ze. Aan de andere kant is er ook een groep die de diversiteit aan de bewoners goed vindt gaan en waardeert.

Het vraagstuk

In deze oude stadswijk staan veel portiekwoningen in smalle straten. De portiekwoningen zijn relatief goedkoop en zijn in de afgelopen decennia veelal verkocht aan investeerders. Deze woningen zijn vervolgens verhuurd aan allerlei doelgroepen, waarbij er steeds meer druk is komen te staan op de leefbaarheid.

Zo is de afgelopen 20 jaar de wijk een landingsplek geworden voor veel Oost-Europese arbeidsmigranten.

Deze mensen verblijven vaak tijdelijk in de wijk en voelen zich niet betrokken bij hun burens en hun woonomgeving. Op straat is dit zichtbaar: De buitenruimte ziet er op veel plekken verwaarloosd en vies uit. Ook geeft de enorme hoeveelheid geparkeerde auto's een indruk van een overvolle wijk, waarin mensen elkaar makkelijk in de weg zitten. Het leggen van verbinding met en tussen de verschillende doelgroepen is een belangrijke taak voor het welzijnswerk. Graag zien wij ondersteuning bij het opzetten van een veiligheidsinitiatief met bewoners, zoals een Buurt Preventie Team, waarmee de leefbaarheid en veiligheid in de wijk verbeterd wordt.

De wijk kent een zeer actieve bewonersorganisatie, die vooral een deel van de oorspronkelijke populatie vertegenwoordigt: arbeiders (zzp-ers) en lagere middenklasse. De samenwerking verbeteren met deze organisatie zien wij als een belangrijke opdracht voor de welzijnsorganisatie. Voor een goede afspiegeling van de wijk, is het vergroten van diversiteit binnen de bewonersorganisatie ook een belangrijke opdracht aan het welzijnswerk.

Op de Gooilaan is een buurtontmoetingsplek gerealiseerd, waar bewoners samen activiteiten kunnen ontwikkelen. Inzet van het welzijnswerk is hierbij nodig om bewoners te ondersteunen bij het opzetten en volhouden van de activiteiten, maar ook bij het betrekken van meer bewoners en het creëren van passend aanbod.

Kinderen van arbeidsmigranten hebben andere behoeften dan de overige jeugd. Voor beide groepen zien we graag aanbod, dat zich richt op deze specifieke behoeften. Ook het samenbrengen van de verschillende groepen is nodig, om het samenleven in de wijk te verbeteren.

Leyenburg

Wijkanalyse

De wijk Leyenburg heeft 17.045 inwoners en kenmerkt zich door een vergrijsde bevolking (18,9% 65+). Dit betekent dat er relatief veel ouderen zijn en minder jeugdigen. De meeste kinderen groeien op in een gemiddelde thuissituatie, maar een deel groeit op in een meer kwetsbare omgeving. Deze bevolkingsopbouw slijpelt door in de samenstelling van de huishoudens. Ongeveer 54% van de huishoudens bestaat uit één persoon en slechts 22% van de volwassenen is getrouwd. Het aandeel verweduwde is met 2% laag te noemen. De wijk heeft een relatief laag percentage allochtone bewoners (31%) en Leyenburg telt ongeveer 13.200 inkomensontvangers op 16.740 inwoners. Ongeveer 7% van de huishoudens heeft een inkomen op of rond het sociaal minimum. De wijk heeft veel flats en weinig eengezinswoningen, en bevat zowel oudere als nieuwere gebouwen. Bijna de helft van de woningen in de wijk zijn koopwoningen (53%). Van de verhuur is bijna alles private verhuur. Het gaat vaak om kleine en goedkope appartementen die afhankelijk zijn van particulier onderhoud. Het gemiddelde energielabel van woningen is D, wat het risico op energiearmoede vergroot. De culturele samenstelling van bewoners is divers, met een goede vertegenwoordiging van inwoners met een Westerse en een niet-Westerse migratieachtergrond. De zelfredzaamheid van de bewoners is gemiddeld, maar er is ook een kwetsbare groep inwoners. De wijk heeft diverse winkels en horeca maar mist ontmoetingsruimten met welzijnsaanbod voor zowel jongeren als voor ouderen. De meeste bewoners voelen zich thuis en hebben veel contact met elkaar.

Het vraagstuk

In deze wijk woont de meest gemiddelde Hagenaar. De meeste mensen zijn zelfredzaam, ook ervaren veel bewoners hun straat als vertrouwd. De laatste vijf jaar is zichtbaar dat de wijk achteruitgaat. Bewoners geven aan dat nieuwe bewoners vaak minder betrokkenheid voelen met hun leefomgeving en burens. Inzet op het vergroten van saamhorigheidsgevoel onder bewoners en aandacht voor leefbaarheidsvraagstukken zien wij als gewenste inzet voor het welzijnswerk. Het opzetten van een veiligheidsinitiatief met bewoners, zoals een Buurt Preventie Team, is ook voor Leyenburg een belangrijke opdracht.

Er is geen bewonersorganisatie, maar we zien wel behoefte hieraan in de wijk. Bewoners willen zich echter niet committeren aan een organisatie of een bestuursfunctie. Veel bewoners hebben vooral behoefte aan kleinere verbanden, die zich richten op flat, straat of buurtniveau. Het ondersteunen hierbij zien wij als gewenste inzet van het welzijnswerk.

Er is geen wijkcentrum of buurtontmoetingsplek in deze wijk. Inzet van het welzijnswerk dient dan ook veelal outreachend vormgegeven te worden. De behoefte aan een ontmoetingsplek voor bewoners is aanwezig in de wijk. Wanneer een geschikte ruimte gevonden wordt, verwachten wij actieve inzet en betrokkenheid van het welzijnswerk in het begeleiden van bewonersinitiatieven aldaar.

Ouders zijn meestal betrokken bij hun opgroeiende kinderen. Wanneer er zorg is om de kinderen, zoeken veel ouders hier zelf hulp bij. Wanneer kinderen ouder worden, zien we regelmatig groepen ontstaan, die buiten samenkomen. Van het jeugdwerk verwachten wij, dat er inzet is op straat om te voorkomen, dat deze groepen overlastgevend gedrag gaan vertonen. Ook het investeren in de relatie met de jongere jeugd (10 – 13 jaar) is in deze context gewenst.

Wateringse Veld

Wijkanalyse

De wijk Wateringse Veld heeft 23.865 inwoners en kenmerkt zich door een diverse leeftijdsopbouw. Ongeveer 29% van de bewoners is tussen de 45 en 65 jaar oud, terwijl 12% 65 jaar of ouder is. De meeste kinderen groeien op in een gemiddelde thuissituatie, maar een deel groeit op in een meer kwetsbare omgeving. Deze bevolkingsopbouw sijpelt door in de samenstelling van de huishoudens. Ongeveer 25% van de huishoudens bestaat uit één persoon en 44% van de huishoudens bestaat uit gezinnen met kinderen. Bijna twee derde van de woningen in de wijk zijn koopwoningen (62%). De woningen hebben een gemiddelde WOZ-waarde van €463.000. Het aandeel woningen met een energielabel C of hoger is zeer hoog, met 95% of meer in alle buurten. De culturele samenstelling van bewoners is divers, met een goede vertegenwoordiging van inwoners met een Westerse en een niet-Westerse migratieachtergrond. In sommige buurten, zoals Parkbuurt Oosteinde, heeft 41% van de bewoners een migratieachtergrond. De zelfredzaamheid van de bewoners is gemiddeld, maar er is ook een kwetsbare groep inwoners. De bewoners zelf beschrijven Wateringse Veld als een wijk met veel groen en ruimte. Ze waarderen de nabijheid van winkels, scholen en openbaar vervoer. De wijk heeft een rustige uitstraling en biedt een prettige woonomgeving. Veel bewoners zijn tevreden over de voorzieningen en de bereikbaarheid van de wijk. Toch ervaart een ruime meerderheid van de bewoners dat de buurt achteruitgaat. Dit is met name te wijten aan de drukte in de wijk. Ook wordt meer onveiligheid ervaren door hangjongeren en toename van criminaliteit. De verbinding met de burens is ook verminderd. Zo wordt er meer asociaal gedrag ervaren.

Het Vraagstuk

Wateringse Veld is een Vinexwijk met nette huizen en straten, wat de indruk wekt dat bewoners het goed hebben. Echter, er zijn steeds meer mensen met problemen. Wij vragen het welzijnswerk een actieve rol te nemen in het uitbreiden van sociale netwerken en het doorverwijzen bij financiële problemen om de kansen voor bewoners te verbeteren. In de Amerikaanse buurt en Lage Veld staan veel sociale huurwoningen. Wij zien graag dat het welzijnswerk samenwerkt met wijkpartners om eigenaarschap te stimuleren en de sociale kloof tussen eigenaren en huurders te verkleinen.

Door herontwikkelingen in Den Haag Zuid-West worden huurwoningen vaak toegewezen aan nieuwe bewoners met andere levensstijlen en grotere zorgbehoeften, wat tot spanningen leidt. Wij vragen het welzijnswerk zich te richten op het verbinden van nieuwe en oorspronkelijke bewoners en verschillende doelgroepen. Activiteiten die sociale cohesie en tolerantie bevorderen, kunnen spanningen verminderen.

Jongeren in Wateringse Veld hebben voor overlast gezorgd. De wijk is ingericht op jonge gezinnen, maar biedt weinig voor oudere jeugd. Wij zien graag dat het jeugdwerk de jongeren weet te activeren en te betrekken bij participatietrajecten om overlast te voorkomen. In 2025 is een buurthuis gerealiseerd in Lage Veld om bewoners te verbinden en te ondersteunen. Talentontwikkeling moet duurzaam en toekomstgericht zijn, afgestemd op verschillende levensfasen. Samenwerking met ouders en scholen is nodig voor een preventieve aanpak van overlast en om de behoeften van jongeren te inventariseren. Het is belangrijk om een positief zelfbeeld en zelfvertrouwen bij jongeren te ontwikkelen.

Op het Panamaplein worden activiteiten voor ouderen georganiseerd. Ondersteuning van het welzijnswerk is nodig om bewoners te helpen bij het opzetten en continueren van activiteiten en om eenzaamheid te verminderen. De grootste groepen inwoners met een migratieachtergrond zijn Marokkanen, Surinamers en Turken. Een bewonersorganisatie moet een afspiegeling zijn van de samenleving in de wijk en deze groepen vertegenwoordigen in het bestuur en bij activiteiten.